

[Aage Fogh.]

risiko er nede på nul. Efter den ændring, der nu gennemføres, er der i praksis ingen risiko for staten, såvidt jeg kan se.

Dernæst vil jeg gerne spørge ministeren, hvorfor man ikke fra ministeriets side har kunnet give tilslutning til det ønske, vi havde om, at det direkte af loven måtte fremgå, at foreningerne ikke alene var låneforeninger, men også indkøbsforeninger, og at foreningerne derfor til deres medlemmer kunne købe og sælge mod kontant, selvom medlemmerne havde over 20 000 kr. i grundværdi. Det indebærer i hvert tilfælde absolut ingen risiko for staten, for der er tale om kontanthandel. Det kan være til fordel for medlemmerne, og det vil altid være til fordel for foreningerne, og da staten altså, i hvert tilfælde pro forma, endnu har en vis part i risikoen, kan jeg ikke forstå, at man ikke lovfæster den bestemmelse. Jeg vil gerne udtale ønsket om, at vi i udvalget undersøger dette problem nærmere. Jeg forstod, at det ærede medlem hr. Foged var inde på det samme spørgsmål, måske fra en lidt anden synsvinkel; derfor er det jo muligt, når vi kommer til at tale om det under udvalgsarbejdet, at man kan finde et tilfredsstillende resultat.

De bestemmelser, som ministeriet selv har fundet på, om jeg så må sige, altså at renten skal sættes op, og at garantiforpligtelsen skal trækkes tilbage, kan jeg selvfølgelig ikke takke for, men jeg tager dem som et glædeligt udtryk for ministerens vurdering af foreningernes sunde og fornuftige økonomi. Da vi startede, var forholdet det, at vi fik pengene til 3,5 pct. i rente, og staten refunderede os $\frac{3}{4}$ pct. til administration; administrationstilskuddene er faldet væk, og nu sættes renten op til 4 pct. Da vi startede, gav staten 50 pct. i tilskud til alle tab, både ved handel, udlån og administration; det blev ændret, så man kun tog del i tabene ved udlån. Nu ændres der igen, så man kun tager del i tabene ved udlån til de enkelte medlemmer, og først når foreningen har brugt sin reservefond ned til 5 pct. Men da reservefonden, som allerede sagt, er på mellem 15 og 20 pct. i de aller fleste foreninger, vil man vist heraf umiddelbart forstå, at statens risiko ved denne garanti ligger meget nær nulpunktet. Derfor kan de betænkelige-

heder, det ærede medlem hr. Clausen (Olufskjær) fremførte på de konservatives vegne, ikke være særlig tungtvejende, når det ærede medlem får sagen rettelig forklaret.

På grundlag af alle disse kendsgerninger om foreningernes virksomhed og økonomiske stilling vil jeg gerne benytte lejligheden til at rejse det spørgsmål, om tiden ikke var inde til, at disse foreningers virksomhed blev udvidet ganske betydeligt. Jeg har altid haft den opfattelse, at det, vi trængte til indenfor det mindre landbrug, var en virkelig hypotekordning, ikke så vi kunne få lov at give lån i en enkelt ko eller give lån i en enkelt maskine, men sådan at man kunne få lov at give lån i hele besætningen og inventaret på en mindre ejendom. Det, vi trænger til i dag indenfor landbruget, er en ordning af vore kreditforhold. Når man betænker, at landbrugets værdier er opgjort til 19,6 milliarder kr., og at landbrugets lån er opgjort til 5,6 milliarder kr., hvoraf det vil fremgå, at de ikke belånte værdier i dansk landbrug er 14 milliarder kr., er det egentlig forbausende at modtage en skrivelse som den, formanden for de danske landboforeninger nys udsendte, og hvori han beklager sig over, at landmændene ikke kan få deres bygninger holdt vedlige. Når der er en ubelånt margin på en 14 milliarder kr., måtte det vel være muligt at rejse den kredit, der er nødvendig, for at man kan få sit køkken gjort i stand og få sine avlsbygninger indrettet tidssvarende. Det tror jeg også det er, hvis bare vi udnytter kreditmulighederne på rimelig vis.

Jeg har et eksempel, jeg gerne vil fremføre — efter mit skøn et skoleeksempel på dårlig kreditpolitik. Jeg traf et ungt ægtepar forleden; de havde i 1946 købt en gammel ejendom, som de betalte med 22 500 kr. Der var 7 tdr. land til ejendommen. Den økonomiske side af sagen blev ordnet på den måde, at de fik et førstprioritetslån på 8 500 kr., de udbetalte 10 000 kr., og sælgeren lod 4 000 kr. indestå som sælgerprioritet. Det var dygtige folk, de unge, de gik straks i gang med forbedringer. De har købt $2\frac{1}{2}$ tdr. land siden, de har grundforbedret den købte jord, det har kostet dem ca. 5 000 kr., de har bygget stald og redskabshus m. m. for 10 000 kr., de har indlagt vand for 2 000 kr. Når forbedring af besætningen kommer hertil, er de samlede